

Doug Stanton

BITVA O PEVNOST QALA-E DŽANGI

Nekonvenční operace amerických speciálních jednotek

OMNIBOOKS

Poprvé vyšlo ve Scribner, divizi Simon & Schuster, Inc.

Copyright © 2009 by Reed City Productions, LLC
Translation © 2015 Daniel Dominik

ISBN (pdf) 978-80-87788-63-9

Doug Stanton

**BITVA
O PEVNOST
QALA-E DŽANGI**

*Nekonvenční operace
amerických speciálních jednotek*

OMNIBOOKS

2015

Tuto knihu věnuji mužům a ženám 5. skupiny speciálních jednotek
a jejich rodinám.

A své rodině, Anne, Johnovi, Kate a Willovi;
a mým rodičům Bonnie a Deraldu Stantonovým; a Deb, Tonymu,
Genesse a Wylie Deminovým.

A konečně Grantovi a Paulette Parsonsovým.
Rád bych také projevil upřímnou vděčnost Sloanu Harrisovi,
Colinu Harrisonovi a Blakemu Ringsmuthovi. Byli skvělí.
Bez jejich neustálé podpory bych tuto knihu nenapsal.

Jsem lištička,
žiji v nejistotě.
Je-li něco obtížného,
pokud je potřeba udělat něco nebezpečného,
tak to je něco pro mě.

Píseň siouxských válečníků

AUTOROVA POZNÁMKA

Události popisované v této knize jsou založeny na více než stovce rozhovorů s afghánskými vojáky, civilisty, americkými vojáky a americkými civilisty. Tyto rozhovory, z nichž některé byly hodně podrobné a trvaly i několik dní, se odehrávaly v Afghánistánu a ve Spojených státech a většina se týkala osobních vzpomínek na události vztahující se k této knize. Autor navíc procestoval region popsany na těchto stránkách a hlavně prozkoumal pevnost Qala-e Džangi. Autorův výzkum zahrnoval také studium osobních deníků dříve publikovaných v médiích, současné fotografie a rozsáhlé oficiální záznamy a zprávy americké armády.

Mnohé z událostí, popsanych v této knize se odehrály v extrémních situacích a některé z jejich účastníků traumatizovaly. Z těchto důvodů a také možná proto, že paměť je nedokonalá, se vzpomínky účastníků někdy úplně neshodovaly. Autor se snažil vylíčit co nejpřesnější obraz událostí tak, aby použil verzi, která co nejvíce korespondovala s ostatními výpověďmi.

ÚVOD

POVSTÁNÍ

Pevnost Qala-e Džangi Mazáre-e Šaríf, Afghánistán

24. – 25. listopadu 2001

Trable nastaly v noci; vyvstaly z prachu a temnoty. Problémy nastaly kolem uprchlického tábora, kolem otrhaných stanů krčících se v měsíčním světle. Za úsvitu to nebylo lepší; potíže nezmizely, stále se tam ježily AK-47 a RPG a vozidla s motory běžícími na volnoběh čekala na odjezd do města.

Tohle byli ti nejhorší z nejhorších, opravdoví mistři chaosu. Obchodníci se smrtí, s Bohem pevně vtištěným ve svých myslích. Město sténalo a probouzelo se k životu. Všichni brzy věděli, že k branám města dorazily trampoty.

Major Mark Mitchell uslyšel tu novinu na velitelství vzdáleném patnáct kilometrů od města a pomyslel si: *To si asi děláte srandu. To máme ty darebáky u perimetru?* Běžel dolů po schodech a hledal nadpraporčíka Davea Betze. On by mohl vědět co se to vlastně děje.

Ale Betz nic nevěděl a vypěnil: „Jeden z chlápku od CIA přišel dolů a řekl nám, že tu máme pět set vzdávajících se Tálibánců. Věřil byste tomu?“

Vzdávají se? Mitchell to nedokázal pochopit. Myslel si, že Tálibánci prchají před blížícími se vojsky Severní aliance do Kundúzu, vzdáleného mnoho kilometrů odtud. Americké speciální jednotky a Severní aliance jim už po týdny dávaly na prdel v jedné bitvě za druhou. Koordinovanými nálety a tisíci vojáků Severní aliance na zemi získávaly území. Měli teď na dosah totální vítězství. Válka měla pokračovat v Kundúzu. Ne tady. Ani ne v Mazáre-e Šarífu a také ne v klubu Mez.

Kromě toho se tihle chlapi nikdy *nevzdávali*. Bojovali až do konce. Zemři v boji a dostaneš se do ráje.

Mitchell se díval špinavou okenní tabulkou ven. Tady přicházeli, pestrá sebranka zlořečených mužů nacpaná do šesti velkých nákladňáků, zírající ze skulin svých smradlavých šátků. Mitchell viděl jejich hlavy přes barikádu, která obklopovala jeho velitelství, bývalou školu stojící na odpadky posetém okraji města. Zajatci, mezi nimiž byli určitě členové al-Káidy, byli skutečně stále za volantem. Vojáci Severní aliance seděli vedle nich a AK-47 jim mířili na hlavy.

„Odstupte všichni od oken!“ řekl Betz.

Major Kurt Sonntag, kapitán Kevin Leahy, kapitán Paul Syverson, a tucet dalších vojáků speciálních jednotek pokleklo za černobíle kostkované sloupy v místnosti, s puškami M-4 namířenými do ulice.

Mitchell se těšil, že bude tohle ráno dohlížet na výstavbu lékařského střediska ve městě a na další likvidaci min a bomb, kterými byla tato oblast posetá jako konfetami. Každým dnem to vypadalo jako by se o kousek přiblížil konec války. Začal dokonce přemýšlet o tom, kdy se dostane domů. Se svým týmem asi dvanácti členů speciálních jednotek se přesunuli do školní budovy teprve před osmačtyřiceti hodinami. Na předchozím velitelství v pevnosti Qala-e Džangi, o patnáct kilometrů dál v západní čtvrti Mazáre-e Šarífu, měli průjem, angínu a chřipku, a Mitchell byl rád, že se odtamtud přesunuli. Zdálo se, že to je proklaté místo. Pevnost vyrůstala z pouště jako hliněný Golem, obklopená políčky kukuřice a prořídých okurek, a říkalo se jí *Dům války*. Její zdi se tyčily do dvacetimetrové výšky a byly deset metrů tlusté.

Talibánci pevnost obývali sedm let a napěchovali ji zbraněmi - granáty, raketami a palnými zbraněmi, vším, co bylo vyrobeno k zabíjení. Dokonce i puškami Enfield s datem 1913 vyraženým na bodácích - z doby, kdy tuto oblast okupovali Angličané. Při svém chvatném ústupu před dvěma týdny zde zbraně zanechali a po zdech a oknech rozmazali výkaly.

Po třech letech vlády Talibánu zůstali v Mazáre-e Šarífu staří muži s pahýly místo rukou. Byly tam ženy, které na rozích ulic běžně kameňovali a kopalí. Mladé muže věznili, protože nenosili vousy. Otce zbili před jeho syny zjevně jen pro potěšení těch, kdo mávali zbraněmi.

Příjezd Mitchella a jeho vojáků na koních tomu učinil přítrž. Obyvatelé Mazáre-e Šarífu jim házeli květiny, natahovali se k Američanům

Bitva o pevnost Qala-e Džangi

na jejich koních a přívětivě je tahali za špinavé záložky jejich maskovacích kalhot. Místní přivítali plešatícího modrookého majora a dvě desítky vojáků speciálních jednotek kilometrovým špalírem kolem silnice, která klesala do města ze zasněžených hor. Mitchell se cítil jako by se ocitl zpět v druhé světové válce, válce jeho dědečka, a vjížděl po útěku nacistů do Paříže.

Ve svých šestařiceti letech byl pozemním velitelem 5. skupiny speciálních jednotek předsunuté operační základny 3. praporu. Měl za sebou významnou téměř patnáctiletou kariéru směřující na vrchol armádní velitelské hierarchie. Výkonným důstojníkem předsunuté základny byl jeho nejlepší přítel major Kurt Sonntag, sedmatřicetiletý bývalý víkendový surfař z Los Angeles. Čistě technicky to znamenalo, že byl Mitchellovým šéfem, ale v duchu tradice speciálních jednotek spolu jednali jako rovný s rovným. Nikdo nesalutoval, a to ani mladší důstojníci jako kapitán Kevin Leahy a kapitán Paul Syverson, příslušníci podpůrné roty, jejímž úkolem bylo uvést do chodu poválečné činnosti, jako dodávku pitné vody, elektřiny a lékařské péče pro místní obyvatelstvo.

Mitchell se teď při vyhlížení z okna snažil zjistit, proč tálibánský konvoj zastavuje. Bylo mu jasné, že pokud by se něco zvrtilo, čelili by ohromné přesile. Věděl, že má tak desítku mužů, na které se může spolehnout. A chlápci jako Leahy a Syverson nebyli zrovna ostřílení zabijáci. Byli to třicátníci, hoši ze štábu, kteří neměli až dosud žádnou bojovou zkušenost. Nahoře v patře měl hrstku agentů CIA a osm Britů jako součást jednotky Special Boat Service, kteří přiletěli předchozí noci Chinookem. Byli tu ale tak noví, že neznali rozkazy ani ROE - to znamenalo, že nevěděli, kdy mohou a kdy nemohou použít zbraně. Po chvíli počítání Mitchellovi vyšlo, že má asi deset bojeschopných mužů. Ostatní vycvičení bojovníci, dva týmy speciálních jednotek, se kterými přijel do města, odjeli už dříve ten den do Kundúzu, aby se tam zapojili do očekávaného boje. Jeho nechali tady vzadu, aby řídil velitelství a udržoval mír. Nyní, když se mu před dveřmi shromáždilo pět stovek tálibánských bojovníků, přemýšlel, jestli se strašně nezmylíl.

Na ulici se hemžily troubící taxíky, oslí povozy převážející ručně vyrobené cihly na tržiště ve středu města, stárnoucí muži na rozviklaných kolech a ženy v modrých burkách proplétající se zviřeným prachem. *Afghánistán*. Nikdy ho nepřestal ohromovat.

Konvoj se stále nehýbal. Po deseti minutách se skupina místních obyvatel vydala bez varování k nákladákům a naštvane se chopila jed-

noho zajatce. Popadli ho a táhli dolů; chvíli se držel omlácené dřevěné bočnice, a pak zmizel z dohledu. Za nákladákem ho ubili k smrti.

Ranami pěstí, kopanci, údery sukovicí mu opláceli svůj vztek, všechna ta znásilnění, veřejné popravy, amputace rukou jako trest, všechno to ponížení. Nákladák poskočil dopředu, a když se dav rozešel, z muže zbyla jen krvavá hromádka.

Vysílačka se probrala k životu. Mitchell poslouchal, jak velitel Severní aliance usazený u silnice oznamuje lámanou angličtinou: *Všichni vězni jedou do Qala-e Džangi*. Když si vzpomněl na ty hromady zbraní uskladněných v pevnosti, ani to nechtěl slyšet, ale měl svázané ruce. Součástí americké strategie byla pravomoc afghánských velitelů Severní aliance vydávat rozkazy. Tohle byla bez ohledu na vojenskou sílu Američanů jejich show. On byl v Mazáre-e Šarífu, aby místním „pomáhal“ porazit Tálibán. Řekl si, že by mohl dostat k rádiu velitele dohlížejícího na kapitulaci a upozornit ho, že ta obrovská pevnost není zrovna ideální prostor k umístění pěti stovek našťvaných Tálibánců a členů al-Káidy. Ale možná existovaly dobré důvody, proč je poslat právě tam. Pokud je prohledají a budou je pořádně hlídat, bylo by možné je mezi vysokými hliněnými zdmi bezpečně udržet.

Mitchell znovu pomyslel na zbraně uskladněné v Qala-e Džangi, na hromady raket, pušek, beden s municí - tuny nástrojů násilí připravených k použití.

Do pevnosti ne, pomyslel si. Ne do té zatracené pevnosti!

Konvoj se zajatci rachotil suchým pevnostním příkopem a vysokým klenutým vjezdem. Zajatci se vykláněli z nákladáků, prohlíželi si zdi, hledali strážní posty a přemýšleli nad snadnou cestou ven.

Z respektu k muslimskému zákazu mužům dotýkat se důvěrně jiného muže jen málo zajatců prohledali pečlivě. Nikdo nesáhl do všech záhybů jejich tenkých šedých hábitů, nejrůznějších kabátů, špinavých maskovacích vest, aby se pokusil najít ukryté nože, granáty nebo garoty. Zabiják se usmíval na svého věznitele a ten ho jen mávnutím rukou poslal dál, *Tašakur. Děkuji. Tašakur*.

Kolona šesti nákladáků uvnitř pevnosti zastavila a zajatci z nich sestoupili pod pozorným dohledem asi deseti vojáků Severní aliance. Jeden zajatec náhle vytáhl ze své blůzy granát a odpálil se, přičemž vzal s sebou i důstojníka Severní aliance. Strážní vystřelili z pušek do vzduchu a situaci opět ovládli. Pak ihned nahnali zajatce do budovy s růžově

Bitva o pevnost Gala-e Džangi

omítnutými stěnami vhodně pojmenované „Růžový dům“, který stál poblíž mezi kameny a trnám. Uvnitř pumám odolávajících zdi pevnosti ho v osmdesátých letech postavili Sověti jako nemocnici.

Pevnost bylo ohromné zdi obehnané území rovnoměrně rozdělené na severní a jižní areál. Uvnitř byla mešita se zlatou kupolí, koňské stáje, zavlažovací kanály obklopující políčka s pšenicí a kukuřicí, a stinné skupiny vysokých vonících borovic. Silnými zdi vedly tajné chodby k četným skladům obilí, zbraní a dalších cenností. V jejím jižním traktu uschovali Tálibánci v asi deseti koňských stájích s hliněnými zdi a klenutými stropy, velkých jako garáž pro jedno auto, neuvěřitelné množství zbraní. Stáje byly až po strop zarovnány raketami, RPG, kulomety a minomety. Ale těch zbraní tam bylo ještě víc. Stálo tam šest kovových návěsů Conex, stejných jako ty, které jezdí po Spojených státech, naplněných dalšími střelnými zbraněmi a municí.

Pevnost postavili v roce 1889 Afghánci v dobách britských vpádů a její stavba trvala osmnácti tisícům dělníků dvanáct let. Byla navržena tak, aby se dala dobře bránit a odolala obléhání.

V každém rohu pevnosti byla vybudovaná hliněná rampa, věžovitá stavba vysoká asi pětadvacet a široká asi padesát metrů a pevná natolik, aby unesla desetitunový tank, který mohl po ní vyjet ze dna pevnosti nahoru. Podél parapetu na zdech byly asi třicet centimetrů vysoké obdélníkové střílny dostatečně velké na to, aby se v nich mohla pohybovat hlaveň pušky mířící dolů na blížící se nepřátelské hordy.

Samotná pevnost byla asi šest set metrů dlouhá a tři sta metrů široká. Na jejím severním konci se vysoko nad nádvořím nacházel červenými koberci pokrytý balkón. Z balkónu vedly dvoukřídlé dveře do dlouhé chodby s kanceláři a obytnými prostory.

Na obou koncích středové zdi pevnosti, která dělila její vnitřek na dva stejně velké areály, stály další dvě stejně vysoké věže se střílnami obdobně vybavené pro pozorování a obranu. Podél vnější ochranné zdi vedla po celém jejím horním okraji asi metr široká stezka. Na některých místech byla silná do pasu vysoká hliněná zeď, která procházející chránila z vnitřního nádvoří a umožňovala jim pohybovat se po vrcholku zdi, vyklonit se zpoza ní a střílet dolů do pevnosti nebo přes vnější zeď na útočníky zvenčí.

Uprostřed jižního areálu, který byl stejný jako severní (až na balkón s místnostmi nad ním), stál čtvercový Růžový dům. Byl malý, se stra-

nami asi pětadvacet metrů dlouhými, příliš malý pro pět stovek zajatců. Vojáci Severní aliance jim přikázali sejít po schodech do temného sklepení, kde byli namačkáni těsně na sebe jako slanečci.

Dole, v zatuhlém koutě na hliněné podlaze, přemítal mladý Američan. Jeho přátelé ho znali pod jménem Sulejman al-Faris. Šel tři dny, aby se zúčastnil této kapitulace, která, jak doufal, ho brzy přivede domů do Kalifornie. Byl unavený, hladový a bušilo mu srdce. Měl strach, že dostane infarkt - děsivé pomýšlení v jednadvaceti letech. Kolem sebe slyšel modlící se muže, kteří vytahovali ze záhybů oblečení skryté zbraně.

Následující ráno, 25. listopadu, se dva paramilitární důstojníci CIA Dave Olson a Mike Spann sbalili na velitelství v Mazáre a připravili se na cestu přes město do pevnosti. Doufali, že se jim podaří vyslechnout co nejvíce zajatců.

Když tam přišli, Mitchell seděl ve školním bufetu, pil čaj a jedl *nan*, chutnou měkkou chlebovou placku. Spann, bývalý dělostřelecký důstojník námořní pěchoty, přišel do agentury před třemi lety. Měl na sobě modré džíny a černý vlněný svetr. Byl střední postavy, s výraznými lícními kostmi a nakrátko ostříhanými blond vlasy. Olson byl štíhlý a urostlý s černobílým vousem zakrývajícím staré stopy po akné. Mluvil plynule *dáři*, hrdelním syčivým jazykem místních bojovníků Severní aliance a přes béžové kalhoty měl na sobě po kolena dlouhou blůzu, zvanou *šalwar kamíz*.

Mitchell si ihned všiml, že si ti dva lidé od CIA nenesou s sebou dostatek střeliva. Z nějakého důvodu měli dohromady jen čtyři zásobníky. On sám preferoval standardní operační postup, podle kterého se na akci braly čtyři zásobníky na osobu. Olson se Spannem měli na ramenou zavěšené AK-47 se sklopnou pažbou a v pouzdrech na boku pistole ráže 9 mm. Spann měl další pistoli zastrčenou na zádech za opaskem. Ani jeden z nich neměl vysílačku, což mu připadalo divné. Ale tihle hoši si to vždy dělali po svém. Pomyslel si, že cokoliv Olson se Spannem dnes ráno podniknou, je jenom jejich věc.

Olson ohlásil: „Jdeme si do Qala promluvit s těmi chlapy a uvidíme, co se dozvíme.“

V noci proběhla před školou krátká přestřelka a Mitchell cítil, že napětí ve městě houstne. Zeptal se Olsona, jestli může jít ještě s několika muži s nimi a poskytnout jim ochranu, zatímco oni povedou v Qala vý-

Bitva o pevnost Qala-e Džangi

slechy. Věděl, že výsledky zajatců jsou oficiálně úkolem CIA, ale měl starost o bezpečí svých přátel. Olson odmítl s tím, že oni teď musí zůstat stranou. Mitchellovi se zdálo, že bere celou věc trochu na lehkou váhu.

Všichni tři muži věděli, že mezi vězni je mnoho nebezpečných fanatiků: Čečenci, Pákistánci, Saudové - jádro al-Káidy. Muži, kteří kapitulovali, byli srdcem bin Ládinovy nejzkušenější armády. Možná - jen možná - někdo z nich věděl, kde bin Ládin je.

Hlídejte si záda, pomyslel si Mitchell.

Olson a Spann vyšli předními dveřmi z haly k autu zaparkovanému na kruhové příjezdové cestě. Za zdí lomozil dopolední provoz. Vozidlo vklouzlo do proudu aut, nákladáků, oslích povozů a zmizelo.

Rotmistr Betz vyšel nahoru, postavil se vedle Mitchella sledujícího jejich odjezd a řekl: „Vůbec se mi to nelíbí.“ Mitchell se ho zeptal proč.

„Nevím,“ řekl Betz, „mám rád, když si chlap na takovou cestu bere s sebou hodně střeliva.“

O půl hodiny později vstoupili Spann s Olsonem do Qala.

Sulejman al-Farís vyšel v pevnosti po schodech ze sklepa Růžového domu a s rukama turbanem spoutanýma za zády zamžoural do ranního slunce. Schodiště připomínalo zřícený cihlový komín vyrůstající z temné díry páchnoucí močí a výkaly.

Sulejmana vedli kolem Růžového domu a všude kolem něj se tyčily zdi pevnosti. Na nádvoří už vyvedli asi stovku dalších zajatců, také s rukama za zády spoutanýma vlastním oblečením. Seděli se zkříženými nohama na ušlapané zemi.

Mike Spann se předklonil a zíral na Sulejmana. Ani zaboha nedokázal rozeznat, odkud ten kluk je nebo co je zač. Arab? Pákistánec? *Kanadan*? Studoval jeho potrhaný svetr britských přepadových jednotek a měl pocit, že zajatec - *kolik mu mohlo být, dvacet, třiadvacet?* - se dokáže domluvit aspoň trochu srozumitelnou angličtinou.

„Odkud jsi?“ naléhal na něho Spann. „Věříš tomu, co tu děláš natolik, aby ses tu kvůli tomu nechal zabít?“ Žádná odpověď.

„Jak se jmenuješ? Kdo tě přivedl do Afghánistánu?“

Ten kluk na koberci sklonil hlavu a zíral na *šalwar kamíz* zřasený na jeho kolenou.

„Zvedni hlavu!“ zařval Spann.

Mladý muž měl opálenou tvář a oči barvy studeného čaje. Spann na něj hleděl dál, pak zvedl digitální fotoaparát a udělal snímek. Fotografie

odešle šifrovanou satelitní linkou na ústředí, kde ji porovnají se snímky teroristů a známých příslušníků al-Káidy.

„Miku!“

Byl to Olson vlekoucí se přes prašné nádvoří. Posledních pět minut strávil hovorem s jinou skupinou zajatců. Stál nad mladým mužem na zemi.

„No,“ řekl mu Spann, „nechce se mnou mluvit... Vysvětloval jsem mu, že s ním chceme hovořit, jen abychom se dozvěděli jeho příběh.“

„No, víš, on je muslim,“ dumal Olson, „problém je v tom, že se musí rozhodnout, jestli chce žít nebo zemřít... a my můžeme pomoci jen chlápům, kteří s námi chtějí mluvit.“

Teď byla řada na Spannovi: „Víš, že lidé, se kterými tu spolupracuješ, jsou teroristé a zabili jiné muslimy? Při útocih na New York zahynulo několik stovek muslimů. Tohle učí Korán? Budeš s námi mluvit?“

Pak to bylo zase na Olsonovi: „To je v pořádku, člověče. Museli jsme mu dát šanci a on ji dostal.“

Spann nakonec řekl: „Měl jsi možnost podívat se na nějaké další pasy?“

„Je tam pár Saudů a další jsem neviděl.“

Shodli se na tom, že jim ten mladý muž asi nic neřekne a oba důstojníci CIA se vydali po šterkové cestě lemované borovicemi k bráně uprostřed vysoké hliněné zdi, která dělila pevnost na samostatná nádvoří. Olson se v jednu chvíli otočil a uviděl Spanna, že se na cestě zastavil a žertuje se skupinkou vojáků Severní aliance. Obrátil se zpět a pokračoval v chůzi. V okamžiku, kdy Olson došel k bráně, uslyšel výbuch granátu následovaný dávkou výstřelů z pušky. Otočil se.

Spann se zoufale snažil odrazit skupinu zajatců, kteří ho bili pěstmi a křičeli Alláhu akbar - Bůh je velký. Olson se rozběhl ke Spannovi, který v tu chvíli vyprázdnil zásobník pistole do davu a pak sáhl dozadu za opasek pro druhou. Vystřelil a padl k zemi pod náparem těl.

Viděl Spanna padnout a v domnění, že je už mrtvý, se otočil a spatřil tálibánského vojáka běžícího k němu a střílejícího od boku z AK-47. Slyšel svištění kulek, které ho míjely a překvapilo ho, že nebyl zasažen. Ten chlap se pořád blížil a Olson, na chvíli na místě jako ochromený, konečně zvedl pistoli a zastřelil ho. Střelec mu doklouzal k nohám tak blízko, že se ho mohl téměř dotknout botou. Otočil se a vystřelil na dav bijící Spanna. Byl si skoro jistý, že jich pár zabil. Postřehl, že k němu

Bitva o pevnost Qala-e Džangi

zase někdo utíká. Obrátil se a zastřelil dalšího muže běžícího k němu. Teď už byl bez střeliva. Běžel dolů po cestě a do severního areálu, nahoru po schodech a do vnitřního nádvoří, odkud telefonem zburcoval Mitchella se Sonntagem ve škole.

„Obávám se, že je Mike mrtvý,“ řekl Olson do telefonu. „Myslím, že je mrtvý! Útočí na nás. Opakuji, Jsem pod silnou palbou!“ Do zdi balkónu narážely RPG a otráasaly jí.

Na jižním nádvoří dostal Sulejman al-Farís zásah do nohy a ležel v prachu. Snažil se doplazít zpět ke schodům do sklepení, ale bylo to moc daleko. Říkal si, jestli ještě někdy uvidí svou matku v Kalifornii. Přemýšlel, kdo byli ti dva divní muži, kteří se ho vypyávali. Lámal si hlavu nad tím, jestli věděli, že jeho pravé jméno je John Walker Lindh.

Mezitím jeden ze zajatců došel k Miku Spannovi a dvakrát na něj zblízka vystřelil.

Stovky tálibánských zajatců vyskočily ze země, kde jim Spann s Olsonem přikázali sedět. Setřásli si turbany svazující jim zápěstí a divoce se rozhlíželi kolem sebe nejistí, co dělat dál. Shora ze zdi pevnosti pánilo asi deset vojáků z pušek dolů na nádvoří, kropili střelami tvrdou zem, vyhazovali jimi gejzíry hlíny a kosili muže.

Po několika minutách našli zajatci skryté zbraně. Rozrazili dveře návesů Conex a k nohám se jim vyhrnuly stovky pušek, granátů a minometů.

Popadli zbraně a rozprchli se po nádvoří, krčili se v křoví, za hliněnými budovami a uvnitř skladišť vestavěných do zdi a začali opětovat palbu. Vzduchem to hřmělo.

Mitchell přijel s pozemní jednotkou půl hodiny po Olsonově telefonátu. Zastavil před bránou pevnosti, vystoupil z nákladáku a zíral nahoru na zdi. Nemohl uvěřit intenzitě boje. Muselo střílet snad několik stovek zbraní najednou. Přes zeď začaly létat minometné granáty a vybuchovaly kolem jeho nákladáku.

Běžel se svými muži k patě pevnosti a začali šplhat nahoru. Zeď se tyčila vzhůru asi v pětáctyřicetistupňovém úhlu. Na vrcholu udýchaný Mitchell pohlédl na ten chaos dole.

V borovicovém hájku byli roztroušeni mrtví muži, které tam odhodily výbuchy granátů. Spatřil zajatce běžící mezi stromy, kteří zaměřili palbu nahoru na zdi. Jak Mitchell věděl, bylo jich tam dole kolem pěti set. A chtěli ven.

Znovu zrekapituloval svou sílu: dvanáct mužů. *Dvanáct*. Před odletem do Afghánistánu se Mitchella zeptal jeho velitel: „*Jak zemřeš?*“ Byl to hloupý způsob dotazu, jak má v úmyslu zůstat naživu. Dosud se nad odpovědí moc nezamýšlel.

Prostorem se šířily mohutné exploze. Došlo mu, že vězni konečně našli minomety. Bylo jenom otázkou času, než je namíří na strážné na zdech. Obával se, že se zajatcům podaří uprchnout. Očekával, že se každou chvíli převalí přes vrcholek zdi. Během několika minut se něco strašně podělalo. *Tvrdě jsme bojovali a zvítězili jsme. Ale teď tak strašně rychle prohráváme...*

Pomyslel na svou manželku a pak na své dvě dcery. Měl strach, že budou vyrůstat bez něj. A teď si pomyslel: *Nikdy mne nepoznají*. Mitchell vytáhl pistoli a připravil se, že bude přemožen.

ČÁST PRVNÍ

JDEME DO VÁLKY

**Letištní motel Comfort Inn
Jižní Portland, Maine**

11. září 2001

Malý ptáček se probudil.

Vedle motelové postele stál malý noční stolek s radiobudíkem a biblí. Za špinavými okny bylo parkoviště plné aut lidí na prázdninách, mířících do práce, k rodinám, ke zbytku svých životů. Pro malého ptáčka to byla poklidná noc na konci dlouhého neklidného roku. Tohoto rána půjde do nebe.

Není jiného Boha a Mohamed je jeho poslem.

Jeho pravé jméno bylo Mohamed Atta a přezdívku mu dal jeho otec, přísný a zarputilý právník, který ho považoval za precitlivělého, příliš křehkého, líného a moc podrážděného. Dokonce si změnil trvání jeho třiminutové cesty ze školy domů ulicemi Káhiry a káral ho i za vteřinová zpoždění. *Malý ptáčku, trvá ti to příliš dlouho! Proč?*

Přílety, odlety. Není jiného Boha a Mohamed je jeho poslem...

Vstal. V modrých džínsech, modré polokošili a s přehozem s květinovým vzorem v jemných rukou vypadal jako další uspěchaný turista natěšený na nový den. Nad hlavou mu duněla startující proudová dopravní letadla.

* * *

O deset minut později stál Atta na letišti v Jižním Portlandu v Maine. V ruce držel letenku, kterou si koupil před dvěma týdny přes internet v Las Vegas. Přiletěl tam na poslední organizační schůzku. Před čtyřmi

dny oslavil narozeniny v podniku zvaném „Shuckumův ústřicový dům“ ve floridském Hollywoodu. Během noci hrál na automatech, popíjel ry-bízový džus a sledoval svého kolegu atentátníka, Marwana al-Šehiho, který pil pálenku, pokukoval po ženských a pokyvoval hlavou do rytmu hudby. Zbývalo mu pět dnů života. Bylo mu třiatřicet let a právě plánoval největší teroristický útok na americké půdě v historii. Přesto ho vše nudilo, jídlo, spánek, dýchání. Jediná věc, za kterou stálo žít, byla smrt.

Když Atta procházel detektorem kovů na portlandském letišti, nesl si v kapse čtyřstránkovou poznámku, která zněla: „Až se dostaneš do letadla, myslí na svůj úkol jako na boj za Boha... nezapomeň... pravý slib je blízko a nultá hodina nastala. Nezapomínej se modlit pokud možno před dosažením cíle nebo řekni něco, jako *není jiného Boha a Mohamed je jeho prorok*.“

V 5.45 byl Atta spolu s dalším atentátníkem Abdulem Azízem al-Omarím za bezpečnostní kontrolou. O patnáct minut později Attovo letadlo vzlétlo, nad Atlantikem se stočilo a směřovalo na Boston. Tam měl Atta přestoupit na let číslo 11 společnosti American Airlines do Los Angeles.

V 6.52 na Loganově letišti v Bostonu mu sedm minut po přistání zazvonil mobil. Byl to Marwan také na letišti, ale volající z jiného terminálu. Muži museli mluvit rychle - je vše připraveno? *Ano, bratře, vše je připraveno. Není jiného Boha a my jsme jeho poslové.*

Pak zavěsili.

V 7.40 byli Atta se svým čtyřčlenným týmem pohodlně usazeni a dopravní letadlo couvalo od nástupního můstku. O pětáct minut později odstartoval z Loganova letiště let 175 společnosti United Airlines s Marwanem al-Šehim a jeho čtyřmi druhy na palubě.

Ve stejnou dobu - v 8.14 ráno - se Atta rozhodl ovládnout let 11 American Airlines. Se svými čtyřmi krajany vystříkali slzné spreje a křičeli, že mají na palubě bombu, aby nahnali pasažéry do zadní části letadla. V 8.25 zaznamenalo středisko letového provozu hlas, který říkal: „Nikdo ani hnout. Vše bude v pořádku. Pokud se pohnete, ohrozíte sebe i letadlo. Jen zůstaňte v klidu.“

V první třídě, kde únosci seděli, ležel zhroucený muž s podříznutým krkem. Dvě letušky byly pobodány. Byly stále naživu, jedna s menšími zraněními, druhá si tiskla na obličej kyslíkovou masku. V 8.44 letadlo kleslo nízko nad New York City.

Bitva o pevnost Gala-e Džangi

Letuška na palubě, Madeline „Amy“ Sweeneyová hovořila mobilem s řídicím letového provozu, a když vyhlédla z okénka a řekla: „Něco je divného. Prudce klesáme... Jsme úplně nad městem.“ A pak, než se spojení přerušilo: „Letíme nízko... *Letíme moc nízko!*“ Uplynulo pár vteřin. „Ach můj bože, jsme strašně nízko!“

V 8.46 narazil let 11 společnosti American Airlines rychlostí téměř 500 km/h do severní věže Světového obchodního centra. Čtyřicet tisíc litrů leteckého paliva vybuchlo silou sedmi milionů dynamitových náložek.

O čtrnáct minut později na palubě letu 175 společnosti United Airlines, který nyní ovládal Marwan, volal mladý muž jménem Peter Hanson svému otci Leeovi do Eastonu v Connecticutu.

„Vypadá to čím dál hůř, tati,“ řekl, „pobodali letušku. Zdá se, že mají nože a slzák. Řekli, že mají bombu. Situace je tady vážně hrozná. Pasážérům je špatně a zvrací. Letadlo sebou nějak trhá. Myslím, že ho neřídí pilot. Mám dojem, že jdeme dolů. Vypadá to, že mají v úmyslu letět do Chicaga nebo někam jinam a naletět do nějaké budovy. Neboj se tati. Pokud se to stane, bude to velice rychlé. Můj bože, můj bože.“

V 9.03 narazil let 175 společnosti United Airlines do jižní věže.

O čtyřiatřicet minut později narazil let 77 společnosti American Airlines do Pentagonu.

V 10.03 se let 93 společnosti United Airlines zřítil na pole poblíž Shanksville v Pensylvánii.

Cal Spencer právě vylezl z řeky Cumberland a vytahoval na návěs nafukovací člun Zodiac, když někdo v nákladáku řekl: „Ježíši, nemůžete někdo zapnout topení?“ Spencer se otrásl ranním chladem, zabručel, natáhl se a stiskl několik tlačítek na palubní desce.

Pak s nákladákem zamířil nádhernou krajinou Tennessee k domovu. Na stromech lemujících dálnici se objevovaly první náznaky podzimu.

Spencer si v hlavě zrekapituloval úkoly tohoto dne: pospíšet si do týmové místnosti, zpracovat lavinu papírů, která se nahrnula na jeho stůl vždy, když dokončil výcvikovou misi, odjet domů, pomoci Marche s večeří, zkontrolovat Jakeův domácí úkol, jít spát. Vstát. A teď to všechno znovu.

Spencer s pískově světlými vlasy a štíhlou postavou hráče baseballu měl vždy po ruce vtípek, aby oživil chmurné chvíle. Ale dnes to nepla-

tilo. Noc byla příšerná. S použitím noktovizorů a GPS vedl ve tmě osm vojáků speciálních jednotek proti proudu řeky Cumberland. Nebyl to těžký úkol. Spencer dělal něco podobného snad už stokrát. Nudilo ho to. Doručili svou „zásilku“, druhý tým speciálních jednotek jedoucí s nimi, na předem určené místo infiltrace nepřítele na řece, vypnuli přívěsné motory a čekali.

Netrvalo to dlouho. O pár vteřin později se nad stromy objevil velký stín vrtulníku Chinook, snášel se dolů a zůstal viset jen kousek nad vodou. Řídili ho špičkoví piloti 160. praporu speciálních leteckých operací (SOAR). SOAR se zaručil, že bez ohledu na okolnosti dorazí do třiceti vteřin buď před, nebo po určeném časovém limitu, a svůj slib dodrželo. SOAR byl založen po neúspěšném pokusu o záchranu pracovníků amerického velvyslanectví v Iránu v roce 1980. (Armáda tehdy usoudila, že mise selhala kvůli nedostatečné letecké podpoře). Jeho piloti žili v utajení a létali pečlivě naplánované mise na nejnebezpečnější místa světa. Operovali ze základny umístěné za kilometry ostnatého drátu ve vzdáleném koutě základny Fort Campbell, dvacet minut jízdy po rozbité dvouprouté silnici od Spencerovy týmové místnosti. Spencer se nikdy nedověděl jejich jméno a oni zase neznali jeho. Takhle to bylo lepší pro případ, že by se stalo něco mimořádného. Pokud by šli někdy do války, nikdo by nemohl prozradit totožnost ostatních. Spencerův tým dokončil spojení, nahodil přívěsné motory a vydal se zpět proti proudu řeky.

Ale pak vjeli do mlhy. Museli čluny zastavit, protože některé naslepo narážely do říčních břehů. Ze tmy a mlhy se náhle vynořilo velké plavidlo a mířilo přímo na ně. Všichni spěchali do bezpečí ke břehu, aby zbytečně neriskovali. Svázali nízko visící větve a připravili se na přenocování.

Spencer nebyl na chladné počasí připravený. Seděl pod pončem na dně člunu, drkotal zuby a snažil se předstírat, že mu chlad nevádí. Praporčík Sam Diller našel pár záchranných vest a navrhl je na sebe. Dohromady jich bylo osm, ale stejně se na dně člunu pořád třásl zimou.

Když druhý den ráno přistáli s čluny u mola, Cal Spencer si přál jen sedět schoulený doma a s martini v ruce sledovat televizi.

Pomyslel si, že ve čtyřiceti letech už možná začíná být na takový druh práce starý. Jako nadpraporčík byl Spencer nejstarším členem týmu. Pro některé mladší kluky byl jako otec a pro Dillera a nadpraporčíka Pata Essexe, kteří s ním sloužili v operaci Pouštní bouře, byl jako bratr. Essex pocházel z Minnesoty a vyrůstal v Kalifornii. Důchod

Bitva o pevnost Qala-e Džangi

chtěl strávit sledováním ptáků. Sam Diller se narodil v jednom údolí v Západní Virginii, o kterém si Cal myslel, že už možná ani neexistuje. Cal ho považoval také za jednoho z nejchytřejších mužů v týmu.

Všichni to byli dobří chlapi a Spencer se domníval, že by se jednoho dne mohli dostat na skutečnou akci. Jak tak přemítal, v rádiu v nákladáku se ozvala zpráva o prvním letadle, které narazilo do Světového obchodního centra.

Marcha Spencerová byla ještě v posteli doma ve Fort Campbellu, když zazvonil telefon. Volala její nejlepší přítelkyně Lisa, Dillerova manželka.

„Zapni si televizi!“ řekla. Lisin hlas zněl vyděšeně, a to se jí nepodobalo. Marcha věděla, že patří k nejrozumnějším lidem, co znala. Tvrdá jako kámen. Zapnula televizor a nemohla uvěřit svým očím. První letadlo narazilo do severní věže a budova stála v plamenech. Zírala na obrazovku a nechápala, co se děje.

„Ti lidi,“ zamumlala. A pak si pomyslela: *Cal. Brzy odejde.*

„Půjdu,“ řekla Lisa, jako by jí četla myšlenky. Ženy začaly okamžitě přemýšlet, kam budou jejich manželé nasazeni. Do jaké země? Kdo to udělal? Cal měl odjet během pár týdnů do Jordánska na výcvikovou misi s jordánskou armádou. Marcha už věděla, že bude zrušena.

Během jejich hovoru narazilo druhé letadlo. „Ach, můj bože!“ vykřikly obě přítelkyně současně do telefonu. „Panebože!“

Marcha s pohledem upřeným na obrazovku řekla své přítelkyni: „Tohle mne vážně děsí, Liso. Tohle vypadá jinak.“ Věděly, že něco právě skončilo a cosi jiného začalo.

Když Cal Spencer uslyšel zprávy o útocích, sešlápl plyn pětitunky, aby zkrátil čas jízdy do Fort Campbellu na velitelství 5. skupiny speciálních jednotek americké armády. Rozlehlá základna zaujímá více než čtyřicet tisíc hektarů zvlněné krajiny a ohořelých střelnic, šedesát kilometrů severozápadně od Nashvillu. Třetí největší základna armády Spojených států se vlastně rozkládá na území dvou států, většinou v Tennessee poblíž Clarksvillu. Poštovní úřad Fort Campbellu je v Kentucky u Hopkinsvillu. Kolem celé oblasti jsou řady nákupních center, frančizy restaurací se steaky, obchody se zlevněným nábytkem a kuříčnická poli. Spencer si představil Marchu sledující doma televizi. Věděl, že je pevná, ale netušil, jak bude reagovat na ty hrůzné záběry.

Při řízení byl zmatený a bylo mu špatně od žaludku. Byl si celkem jistý, že jakmile se vrátí na základnu, začnou se balit k odjezdu. Všechno ostatní bylo s otazníkem.

Horečný hovor v nákladáku neustával.

Věříš tomu?

Kdo to ksakru udělal?

Jdeme do války, že?

Spencer si mohl jen představovat, co se odehrávalo v těch letadlech. Pracoval předtím u hasičů a viděl zabitě lidi, roztrhané na kusy výbuchem, ale tohle bylo jiné. Ti lidé byli civilisté.

* * *

Dean Nosorog byl 11. září 2001 ženatý přesně čtyři dny a stále ho to nepřestávalo udivovat. On, Dean Nosorog ze zapomenuté farmy v Ohiu, byl ženatý s nejkrásnější dívkou na planetě!

Ve chvíli, kdy letadla narazila do budov, spal s Kelly na Tahiti v hotelovém pokoji s výhledem na písčitou púlměsícovitou pláž posetou palmami. Vstali, dali si snídani na terase a rozhodli se, že se půjdou projet na horských kolech. Bláznivě zamilovaný Dean cítil, jak je svět vzdálený od jeho reálného života. A nejlepší bylo, že jim zbývaly ještě dva týdny tohoto bezstarostného života. Ruku v ruce vyšli z hotelu a prvním zprávám o útoku v televizi v koutě lobby vůbec nevěnovali pozornost.

Když šlapali nahoru horskou stezkou, žádný kolemjdoucí by nehádal, že je Dean voják utajené části armády, o které ví většina Američanů velice málo, amerických speciálních jednotek. Pihatý, opálený, s rozčuchanými zrzavými vlasy, oblečený do kraťasů a trička, připomínal mladého prodejce léčiv na dovolené. Vyrázil směrem do města a volal na Kelly, ať ho dožene. Pod kopcem zastavili u malé francouzské pizzerie. Ven rychle vyšla Američanka a se slzami v očích řekla: „Slyšeli jste to?“

„Letadlo,“ zavzlykala, „letadlo právě narazilo do budovy v New Yorku.“

Dean pohlédl se zdviženým obočím na Kelly. *Cože?*

„A bylo tam druhé letadlo,“ pokračovala, „a to zasáhlo další budovu.“

Deanovi zkameněl obličej. „Pospěš si,“ řekl Kelly. Oba uháněli zpět do hotelu. Lobby byla nyní plná Američanů a všichni vypadali, že zde

Bitva o pevnost Qala-e Džangi

tráví líbánky. Dean se protlačil k televizoru, kolem kterého se všichni choulili v šoku. Několik minut se díval a pak se otočil ke Kelly.

„Musím si zavolat,“ řekl.

Vyběhl zpět do jejich pokoje, cestou se zastavil na recepci a vzal si výtisk novin *International Herald Tribune*.

Titulek v novinách ho zmrazil na místě.

Masúd byl mrtev. Vůdce afghánského lidu v jejich boji proti Tálíbánu. Tento velký muž, kterému se přezdívalo „Pandžšírský lev“, válčil přes dvacet let a vše přežil. Nyní byl mrtvý. Zavražděn v Afghánistánu 9. září 2001. Dean cítil, že to načasování nemůže být náhodné.

Lev byl celý týden blízko smrti, jen to nevěděl. Pohledný s šedivějícími vlasy na spáncích, usměvavý s očima jako černý smalt, neúnavný. Ten večer, 9. září, se rozhodl, že zaútočí na Tálíbance. Muži v táboře plnili zásobníky do AK-47, třídili a počítali RPG a krmili své střapaté vyčerpané koně, jejichž ržání a frkání se odráželo od skalnaté stěny.

Masúd bojoval proti Tálíbáncům sedm let a musel připustit, že vyhrávají. Zatlačili ho do malého kousku údolí Pandžšír, krajiny jeho dětství, zelenající se změti kopců a fialových srázů, a tam čelil smrti. Tálíbán a bojovníci al-Káidy bombardovali s pomocí zahraničních Arabů jeho vojska, poslední překážku v získání absolutní vlády nad zemí. Přesto se rozhodl, že se bude dál bránit a nikdy boj nevzdá. Bude nepřítel drásat a trhat. Bude zraňovat, zabíjet, zastrášovat. Ahmed Šáh Masúd, Pandžšírský lev, spojenec Spojených států a CIA v letech 1979-1989 během sovětské invaze své země, byl poslední nadějí afghánského lidu na poražení Tálíbánu.

Bojoval se Sověty deset let, dokud poražení neustoupili. A pak bojoval proti mužům, s nimiž válčil proti Sovětům. Na všech bojujících stranách zemřely tisíce mužů a Masúd, přestože uctíváný, měl ve skříní spoustu kostlivců.

Byl ve válce dvaadvacet let.

V dubnu 2001 cestoval do Štrasburku, aby požádal o mezinárodní pomoc. Tam řekl tisku: „Pokud nám prezident Bush nepomůže, pak tito teroristé velice brzy zaútočí na Evropu a Spojené státy – a to už bude příliš pozdě.“ Masúd vysvětloval, co je to Tálíbán a kdo je muž jménem Usáma bin Ládín, miliardářský syn saúdskoarabského stavebního magnáta. Nikdo ho neposlouchal.

Ignorování jeho informací umožnilo bin Ládínovi vypracovat během léta tajný plán na zabití Masúda. Tvůrcem plánu byl Ajmán Zavahrí, velitel al-Káidy. Bin Ládínova armáda s více než třemi tisíci vycvičených vojáků se spojila s Tálibánem, který čítal patnáct tisíc mužů. Společně chtěli navrátit Blízký východ do čtrnáctého století, do zlaté éry vlády islámského práva. A významným přiblížením k tomuto velkému kroku zpátky by bylo odstranění Ahmeda Šáha Masúda.

Dean Nosorog vytočil ve svém pokoji číslo velitelství 5. skupiny speciálních jednotek ve Fort Campbellu. Ozval se mu záznamník velitele jeho praporu. Horečně zanechal zprávu: „Pane,“ řekl, „jsem na Tahiti. Právě jsem viděl v televizi, co se stalo.“ Uvědomil si, že mluví moc rychle. „Chci s vámi mluvit, chci vědět co se děje. Co ode mne potřebujete?“ Znovu se podíval na noviny v ruce. „Mám před sebou *International Herald Tribune* a podle článku v něm byl vůdce Severní aliance zavražděn bin Ládínem.“

Dean znal bin Ládína a znal i Masúda. Známý partyzán byl vůdcem tak zvané Severní aliance, nepřiliš pevného uskupení tří afghánských kmenů, které bojovalo proti Tálibánu. Věděl, že po smrti Masúda bude Alianci hrozit rozpad. Předpokládal, že Masúdova vražda a útoky, které viděl ráno v televizi, musely být koordinované. Zavěsil, vytočil jiné číslo a začal hledat let do Fort Campbellu.

Masúd na své základně v údolí Pandžšír telefonoval, když přijeli vrazi, dva Arabové cestující na ukradené belgické pasy. Předstírali, že jsou televizní reportéři a tři týdny přemlouvali Masúda ke schůzce.

Přivítal návštěvníky a oni se posadili proti němu. Masúd nechal přinést hostům čaj a vyžádal si seznam otázek pro rozhovor. Mezitím klábosil s kameramanem připravujícím si své vybavení. Řekl jim, že mohou s rozhovorem začít. Arab namířil objektiv kamery na Masúdův pas a zapnul ji. Z kamery najednou vyšlehl plamen a místnost se zaplnila dusivým kouřem. Když se kouř rozptýlil, ležel krvácející Masúd na ohořelé kostře židle, která měla v opěradle vyraženou díru. Kameraman byl mrtvý, roztržený v půli silou bomby, která byla ukryta v kameře a v jeho opasku s bateriemi.

Masúd zašeptal svému bodyguardovi: „Zvedněte mne.“ Prsty na pravé ruce měl utržené a jeho tvář byla krvavá změť. Na záchranu nebyla žádná naděje. Jeho pobočníci ho uložili do chladicího boxu v tád-

Bitva o pevnost Qala-e Džangi

žické márnici a odpřisáhli si, že o tom nikomu neřeknou. Obávali se, že bojovníci Aliance ztratí odvalu a utečou.

Den po Masúdově smrti se v kopcích kolem Kundúzu šířily ručními vysílačkami zvěsti o jeho smrti. Padesát kilometrů za městem se mladý muž z Kalifornie usadil v zákopu a prohlásil ho za Alláhovo poslední bojiště. Sulejman al-Farís věděl, že se blíží poslední bitva. Právě měl za sebou spolu s dalšími 330 bojovníky přes sto kilometrů dlouhý pochod z města Kundúz. Šel s dvěma pásy munice přes rameno a dvěma granáty v pouzdře na opasku, v tenkých sandálech po skalách a trním, bez jídla a vody, aby se dostal na toto bojiště, obyvateli opuštěnou vesnici Čičkeh. Povzbuzeni zprávami o Masúdově smrti, skončují s tím, co zbylo ze zkorumpovaných nepřátel islámu.

Sulejman byl členem bin Ládinovy úderné jednotky zvané brigáda 055, jako součásti větší armády al-Káidy. S tímhle velkým mužem se setkal před měsícem poblíž Kandaháru, rodiště Tálibánu a domova duchovních studií - *tálib* znamená v arabštině „student“. Ve výcvikovém táboře Al Farúk poutalo Saúdy, Čechence a Pákistánce, nejvážnější adepty mučednictví, bin Ládinovo duchovní poselství. Někteří z absolventů výcviku se v minulých letech stali mučedníky při bombových útocích na americká velvyslanectví v Nairobi a v Saudské Arábii a dokonce na americkou válečnou loď USS *Cole* v Jemenu. Při těchto spravedlivých útocích zahynulo mnoho lidí, mezi nimi hlavně Američané.

Sulejman věděl, že jeho kamarádi zemřeli, aby vyhnali špinavé pohany, židy, křesťany, buddhisty a ateisty z Mohamedovy země, tedy ze Saudské Arábie, sídla svatých měst islámu Mekky a Medíny. Po bombovém útoku na válečnou loď USS *Cole*, při kterém zahynulo sedmnáct námořníků a zranilo se třicet dalších, napsal Sulejman e-mail svému otci a matce do Kalifornie, že přítomnost lodí v jemenském přístavu byla „válečným aktem“. Otec byl hluboce zklamán, že jeho syn takto smýšlí. Zároveň věděl, že jeho přesvědčení nemůže nijak změnit. Cítil, že jeho syn je daleko za bodem, kdy by se nechal ovlivňovat jeho názory.

Bin Ládin to ve svých *fatvách* – výnosech - řekl jasně. Od nevěřících to byla urážka rozmístit své vojáky v Mohamedově zemi po první válce v zálivu, kterou Američané nazývali Pouštní bouře. Bin Ládin prohlásil, že za to musí být každý Američan zabit na potkání.

Sulejman al-Farís věděl, že bin Ládin sní o oživení starodávného světa islámu. Násilný džihád bude jeho strojem času. Sulejman přišel

do Afghánistánu před jedenácti měsíci, aby pomohl Tálibánu v jeho boji.

V táboře Al Farúk se vojáci učili střílet z pušky, vrhat granáty, používat kompas a trávit vodu, jídlo a lidi. Sulejman slyšel v táboře promluvit bin Ládina. Jeden z mužů v táboře Al Farúk Sulejmana oslovil s otázkou, zda by chtěl přenést boj do Izraele nebo do Spojených států. V těchto zemích bude pro něj jednodušší působit jako „spící“ agent, než pro Saúda nebo Pákistánce s tmavou pletí. Sulejman byl pořád ještě trochu klukem z okresu Martin, mladým mužem, který prodal svou sbírku céděček s rapem, aby si mohl koupit letenku do země džihádu. Stále tak trochu chtěl jít domů a spatřit otce, právníka, který ho pojmenoval po Johnovi Lennonovi a svou matku, která ho vyučovala doma a utěšovala ho, když si z něj jiné děti dělaly legraci. Ovšem to, co dnes uslyšel, ho trápilo. Ve Spojených státech došlo k velkému útoku. Mučedníci narazili s letadly do nějakých budov a zabili tisíce Američanů.

Řekl tomu vousatému muži, že jeho boj je v Afghánistánu, s Tálibánem. Nechtěl zabíjet Američany.

Major Mark Mitchell vešel do přečpané jídelny ve Fort Campbellu, zrovna když se na obrazovce ve velké místnosti objevily první záběry útoku. Málem upustil vidličku, když mu to došlo. Uvnitř bylo okolo pětasedmdesáti chlapů a všichni ztichli, a jenom zírali na obrazovku. Mitchell se právě vrátil z fyzického tréninku na cvičišti, kde s muži z podpůrné rotы hrál zápas v ultimate frisbee. Stál tam s jídelním táčem s omeletou a sucharem se salsou, když uslyšel reportéra vysvětlovat, že do Světového obchodního centra naletěla Cessna nebo jiné malé letadlo.

„To nebyla Cessna,“ řekl Mitchell, „a žádný civilní pilot na světě by nenarazil do budovy. Zapíchl by to do řeky Hudson.“

Nějací mladší kluci u jednoho stolu se začali chechtat a vykřikovali, že ten záznam musí být nějaký vtip.

„Je jasný den s modrou oblohou,“ pokračoval Mitchell, „na obloze není ani mráček.“

„Je to nehoda!“ řekl někdo další.

Mitchell se otočil a zařval: „Držte sakra hubu! Tohle není žádná sranda. To není k smíchu!“ Intenzita vlastních emocí ho úplně vystrašila.

Bitva o pevnost Qala-e Džangi

Ti mladší vojáci sklapli. Po několika vteřinách narazilo druhé letadlo. Mitchell vyběhl ze dveří přes parkoviště, pod neudržovanými duby, po uschlém trávníku a nahoru po betonových schodech do své kanceláře. Jeho úkolem jako operačního důstojníka 3. praporu 5. skupiny speciálních jednotek bylo zajistit, aby byla skupina do šestadevadesáti hodin připravená k nasazení kdekoli na světě. Hlavním případným místem nasazení 5. skupiny byl Blízký východ pod velením Centrálního velitelství (CENTCOM) na letecké základně MacDill. Věděl, že lidé na Floridě už připravují plány.

Když Mitchell vešel do haly, uviděl tam ohromeně stát své kolegy štábní důstojníky. Viděl, že už jedou na plné otáčky, ale zatím nevědí kam. Říkal si, jak asi budou vypadat na konci dne. Další skupinu našel stát okolo televizoru v konferenční místnosti o patro výš, jak sledují hořící věže. Přišel k němu jeden štábní důstojník a řekl mu, že byl právě zasažen Pentagon.

Mitchell tomu nemohl uvěřit. Věže byly obdobné cíle, ale útok na Pentagon, v jiném městě a téměř současně, posunul tuhle událost na úplně jinou úroveň.

Tou dobou prošel Greg Gibson, pilot vrtulníku, strážnický velitelství 160. SOAR. Slyšel toho v rádiu dost, aby si uvědomil, že havárie letadel nebyla žádná nehoda. Vešel do hangáru a řekl své osádce, aby připravila Black Hawky a dvourotorové Chinooky k odletu. Věděl, že jdou do války.

Mitchell spěchal dolů po schodech do kanceláře svého šéfa, velitele 3. pluku podplukovníka Maxe Bowerse, aby ho informoval o tom, co ví.

Bowers se doma právě sprchoval, když mu zprávu o těch útocích řekl v koupelně jeho pětiletý syn.

„Tati,“ řekl ten malý chlapec, „nějaké letadlo právě narazilo do velké budovy v New Yorku! Opravdu!“ Jeho syn se díval na televizi v jiné části domu a on zatím žádné zprávy neslyšel.

Bowers zabalený do ručníku se usmál, prohrábl synovi vlasy, a řekl mu, aby o takových věcech nežertoval. Pak se rychle oblékl do práce. Cestou si pustil v autě rádio.

Když ho Mitchell informoval o útoku na Pentagon, viděl, že je Bowers rozrušený, ale také si byl jistý, že se Bowers nedá jen tak lehce vystrašit. Podsaditý čtyřicetiletý kariéerní důstojník byl chytrý a vý-

řečný. V roce 1999 se tajně vydal běžným komerčním letem do válkou zmítané Bosny a letenku zaplatil vlastní kreditní kartou. Bylo to riskantní a v rozporu s tehdejší americkou politikou. (Kongres nasazení amerických pozemních jednotek později schválil.) Jakmile tam Bowers byl, zavolał telefonem z letiště do Fort Braggu, aby oznámil: „Jsem zde!“ a pak zavěsil. Identifikací cílů ze země pomáhal vést leteckou válku. Místo degradace ho po návratu tajně oslavovali.

Bowers řekl Mitchellovi, že z ministerstva obrany ve Washingtonu přicházejí zprávy na „červené stránce“ - utajované e-maily - a že v tuto chvíli neexistuje žádný plán.

Mitchell spěšně opustil Bowersovu kancelář, aby zavolał Maggie.

„Kde jsi?“ ptal se naléhavě.

„Jedu v autě,“ řekla Maggie, „právě jsem projela branou.“

„Hned se vrať!“

Poznala, že Mark má starosti, a to u ní vyvolávalo obavy.

Maggie, matka dvou dětí odjela, aby zařídila nějaké pochůzky v obchodním centru. Jejich starší tříletou dceru nechala doma s chůvou a mladší dvouletou vzala s sebou.

„Slyšela jsi, co se stalo?“ zeptal se Mark.

„Ach, Marku, poslouchala jsem rádio...“

„Musíš jet domů a zůstat tam.“

Bez rozmyšlení otočila Ford Explorer do opačného směru. Bylo půl desáté ráno.

Protože ve Fort Campbellu byla zpřísněna bezpečnostní opatření, každý vůz u přední brány pečlivě prohlédávali. Normálně by Maggie ukázala ozbrojenému strážnému jen řidičský průkaz a jela by dál. Fronta aut se nyní táhla kilometr po dálnici 41A od striptýzového klubu zvaného Sho-West až k obchodu s armádními přebytky a zastavárnám před 4. branou, hlavním vjezdem na základnu. Žily tam téměř čtyři tisíce rodin a zdálo se, že se všechny právě snaží dostat domů.

Cal Spencer a jeho tým se vrátili někdy dopoledne od řeky Cumberland a okamžitě se dostali do stejné dopravní zácpy, která uvěznila Maggie Mitchellovou. Sam Diller vylezl z nákladáku, stál uprostřed silnice a koukal se na dlouhou řadu aut mířících ze základny a na ni. Zácpa byla obzvláště nepříjemná kvůli betonovým bariérám oddávajícím jízdní pruhy.

Bitva o pevnost Qala-e Džangi

„Můžeme tam projet,“ řekl Sam, „jen musíme hnout jednou z těch zábran.“

Spencer souhlasil. Se Samem a s pár chlapy z týmu se sklonili a zabrali.

„Myslím, že byste to neměli dělat,“ řekl přicházející strážný ze 101. výsadkové divize pravidelné armády. Na prsou měl zavěšenou M-16 a vypadal vystrašený ranními událostmi.

Chlapi jako Spencer a Sam strávili svou kariéru u speciálních jednotek vyhýbáním se pravidelné armádě. A teď tu byl ten kluk, co se bál porušit předpisy, i když to dávalo smysl.

Ignorovali ho a pokračovali, dokud betonovou zábranu neodsunuli.

Spencer běžel zpět k nákladáku, projel s ním a pak pomohl ostatním zatlačit ten velký blok zpět na místo. Potom spěchali základnou kolem banky, nákupního centra PX, KFC a Taco Bell na velitelství 3. pluku. Spencer měl pocit, že vidí tyhle úplně obyčejné věci poprvé.

Generálmajor Geoffrey Lambert během dopoledne hodnotil ve své kanceláři ve Fort Braggu v Severní Karolině šance. V pětapadesáti letech byl tento syn kansaského farmáře velícím generálem Velitelství speciálních jednotek armády Spojených států (USASFC). Bylo to devět tisíc mužů rozmístěných po celém světě v různých zeměpisných pásmech. Pátá skupina operovala na Blízkém východě a v Africe. Třetí a sedmá, umístěné ve Fort Braggu, operovaly v Jižní Americe, kde zasahovaly do obchodování s drogami a do protivládních povstání. Desátá sídlila v Coloradu a operovala v Evropě. Tichomořská oblast, Indonésie a Filipíny spadaly pod 1. skupinu sídlící ve Fort Lewis ve státě Washington. Ostatní skupiny, 19. a 20. skládající se z příslušníků Národní gardy, vyjížděly kamkoliv, kde byly právě potřeba. Tyto skupiny tvořily rozsáhlou síť důkladně utajovaných mužů.

Lambert věděl, že pro 5. skupinu právě zazvonil alarm.

Trvalo mu jen chvíli, než pochopil, kdo útoky vymyslel a provedl. Posledních několik let sledoval přísně tajný zpravodajský program zvaný dolování dat, který identifikoval jednoho muže, Egypťana Mohameda Attu, jako teroristu s vazbami na Saúda jménem bin Ládin, jenž financoval teroristický výcvik pro lidi, jako byl Atta. Před několika měsíci se lidé zapojení do programu snažili sdělit FBI, co odhalili, ale armádní právníci je od toho odrazovali, přestože projekt budoucího únosce rozpoznal. Lambertovi došlo, že věděli vše, co se o bin Ládi-

nových vojenských výcvikových táborech v Afghánistánu dalo zjistit. Ale žádný z právnických mozků se nedokázal rozhodnout, zda je to sledování zákonné. Teď mu bylo špatně z toho, že se do varování odpovědných osob nevložit více úsilí. (Mimořádně našťavaný Lambert později souhlasil s právníky, že se informace neměly FBI předávat.)

Ministerstvo obrany mělo pro případ napadení země obvykle v šuplíku nějaký náhradní plán. Pokud šlo o Afghánistán, Lambert věděl, že žádný takový plán neexistuje - nic, ani kus papíru popisující jak zmobilizovat muže a zbraně k útoku na takové místo. Od konce studené války se američtí vojenští plánovači plácali v následcích starých konfliktů a nevěděli, jak se připravit na představitelné hrozby od neznámých nepřátel.

Podle Lamberta byly útoky perfektním příkladem toho druhu násilí, jaké budoucnost pro Američany připravovala. Přišly rychle a byly levné, provedené několika muži komunikujícími pomocí mobilů a internetu. Jimi způsobené škody se vyrovnaly těm, jaké by mohla způsobit celá armáda. Přesto stály jen půl milionů dolarů - pokud se vzalo vše v úvahu, tak to byly jen drobné.

Lambert byl nekompromisní americký Ranger, který sloužil deset let v džunglích Latinské Ameriky. Bojoval proti všem druhům povstání, velkým, malým, tajným i veřejným, a když odešel, aby se stal důstojníkem speciálních jednotek, řekl, že být Rangerem bylo skvělé, ale být ve speciálních jednotkách je mnohem lepší.

Byl rozhodnutý poslat své chlapce do tohoto nového boje, přestože věděl, že generál Tommy Franks, velitel CENTCOM, to nikdy nebude považovat za schůdnou možnost. Franks vojákům speciálních jednotek nerozuměl a vlastně je ani neměl rád. Jen málo důstojníků velké pravidelné armády mělo v oblibě tuto tajnústkářskou skupinu nezávisle uvažujících lidí. Během posledních pár let se rozpočet speciálních jednotek snížil a jen málo lidí mimo tuto komunitu vědělo, že mnoha týmům chybí potřebné vybavení. Spousta jich ani nebyla kompletní. V jednom chyběl zdravotník, v jiném zase zbrojář.

Ublížil jim Vietnam. Během té války si muži 5. skupiny nechali narůst delší vlasy, spali v houpacích sítích a chodili s domorodými ženami. Žili a bojovali v džungli mimo jakoukoliv oficiální kontrolu. Spáchali také některé z nejhorších ukrutností tohoto konfliktu.

Na konci osmdesátých let byli odsunuti do ještě hlubšího přítmí a poskytovali takzvanou ZVO, neboli zahraniční vnitřní obranu - eufemis-